

„Kdepak máme tu naši princeznu?“ ozve se z verandy, když přijde návštěva. Bábovka a kostkový cukr, stínítko proti mouchám, zarovnané klipsy na venkovním ubrusu. Emilka se uvnitř snaží cosi dokrájet, když zvenku zaslechne tuhle větu, rodinný vtip omílaný tak často, jako by šlo o oblázek. Nikdo už se nezamýšlí nad tím, proč se jí tak říká. Když občas přijde někdo cizí, dá se ovšem znovu vytáhnout rodinné stříbro, lze opakovat historku o tom, jak Emilka chtěla být princeznou, když byla malá. Není to nijak zajímavý příběh, je naprosto triviální. Alespoň je triviální v té podobě, ve které se vypráví návštěvám. Osazenstvo si sedá a postupně zase vstává, jak si musí pro něco odskočit, přinést cukr, dokrájet zbytek bábovky. Když se všichni usadí, poslední přináší z kuchyňky dezert Emilka.

„Tady je! Tobě to ale sluší, ty jsi prostě naše princezna,“ řekne paní Svobodová, prohne se v zádech a hlasitě se nadechne. Náctiletá Emilka, která připomíná dospělou ženu víc než její vrstevnice, položí podnos na stůl, jako by nic nezaslechla, a sedne si na židli

kousek opodál do stínu. Při příchodu měla silné nutkání udělat pukrle. Takovou lehkou nenásilnou variantu, sotva znatelnou úklonu hlavou, ale přesto pukrle. Jenže právě pod matčíným obdivným pohledem se v ní něco vzpříčilo, a zrovna proto ho neudělala. Teď jí na staré židli přepadá naopak letargie. Na talířek si nandá si kousek bábovky a dívá se pryč do zahrady, na vítr, který přerývaně češe trávu, na mravence, na se- sychající lístek rajčete.

„Ještěže tu naši princeznu máme,“ řekne máma Svobodová ještě jednou pro ostatní, jen jako by vytahovala první nahodilé téma, které jí přišlo na mysl. Až by se to zdálo jako to nejpřirozenější, co lze v tu chvíli říct. Bývalo to takové milé oslovení, projev něžnosti. Emilka ho měla jako dítě ráda.

Začne se tím, že Emilka tehdy pořád sedávala mámě na klíně. „Vzpomínáte si?“ Čítávaly si přece tenkrát tak často. „Já si to pamatuju tak živě, jak pořád Emilka trvala na tom, že jí budeme číst o princeznách. Neuplynul snad ani den, aby Emilka netrvala na tom, že si budeme číst o princeznách. Vid, Emilko, řekni, že je to pravda. No, jen se nestyď. Ona se stydí, červená se. Ale je to jako včera, co mi seděla na klíně a přímo mě prosila, abych jí četla o princeznách, a když jsme dočetly, vždycky, úplně pokaždé se zeptala: „Mami, můžu být taky princezna?“ Úplně přesně takhle, s těma velikýma očima se na mě podívala a ptala se: „Můžu být taky princezna?“ No, vid, že je to tak, ty naše princezno?“

A všichni se tomu společně na zahradě v tom krásném slunném dni, kdy příjemně fouká vítr, zasmějí.

Emilka se pousměje. Celé si to pamatuje trochu jinak: „Mami, kam chodí princezny spát?“ „Mami, kam chodí princezny na záchod?“ „Mami, co dělala princezna mezitím, když princ putoval světem a byl pryč strašně dlouho?“ „Mami, kde má princezna nejlepší kamarádku, co má nejradši k obědu, proč se nikdy nepřevlíká?“ ptá se pořád dál a dál, často v běhu, někdy poté, co uvidí při procházce jakousi neznámou věc, která jí to připomene. Většinou jí máma pinkne do nosu, usměje se, ale neodpoví.

To nijak nepomáhá, Emilka jen klade další a další otázky, až matce jednou dojde trpělivost a rázně řekne: „Co je to za otázku, kam chodí spát, na záchod nebo co dělaly. Jsou to princezny, takže se o tom v pohádce nevypráví! Můžeš si představovat, že třeba chodí kadit do seníku, mně je to jedno!“ vyštěkne a uteče se pod jakousi záminkou schovat do kuchyně.

Emilka se nad tím zamyslí. Je to úplně nová představa. Jako když člověk zjistí, že svět se neskládá jen z jeho kolébky, ale že jsou tu další místa a další světy, nekonečné množství věcí, které se dají objevovat. Pokaždé se svět mnohonásobně zvětší, až se nakonec rozpíná do dálky za horizont.

Takže princezny neexistují jenom v pohádce, uvažuje Emilka a cop si při tom strčí pod nos, jako by potřebovala velký knír, aby se mohla zamyslet. Existují

i mimo pohádku, ale nic o nich nevíme. Nevíme o těch princeznách vůbec nic. Vždyť my ani nevíme, kam chodily na záchod! Můžeme si to jenom představovat, ale nikomu do toho nic není, opakuje si. Existuje princezna mimo pohádku. Netuší, proč přesně jí tohle zjištění připadá tak důležité, ale bezpodmínečně se musí s touto novou skutečností svěřit Kamile.

V tu chvíli se Emilka znovu vydá hledat matku, která už se mezitím uklidnila, a v zamyšlení se jí zeptá: „Mami, mohla bych být taky princezna?“ Paní Svobodová se rozesměje a odpoví: „Samozřejmě, vždyť se na sebe podívej, jaká jsi naše princezna.“ A zatočí jí konec copu. Emilka se trochu zamračí, ale tak nepostřehnutelně, jako by jí proletěla moucha přímo před obličejem nebo ji kousnul mravenec. Ne, takhle to přece vůbec nemyslela. Je něco skutečně důležitého, téměř až nutného na tom, stát se princeznou.

„No, není to naše princezna?“ řekne zase máma Svobodová na verandě a odklopí stínítko proti mouchám, aby nandala další kus koláče. Dospívající Emilka se přitom stále tváří, že se jí to ani trochu netýká. Historika vrcholí řečnickou otázkou. Sama teta Svobodová by se nikdy bezdůvodně netasila s tím, že má tu nejkrásnější dceru v okolí. Rozhodně by se veřejně nepřetahovala s ostatními ženskými ve vesnici tam u té staré rozvrzané lavičky před obchodem o to, jestli ta jejich dcera má například lepší figuru, a nikdy by se nechlubila tím, kdo že ji hned včera kamsi pozval. To jí připadá ubohé. Ne. Pomocí rodinných sobotních návštěv u bábovky

trpělivě obrací všechny známé na svou víru. K nepochybnitelnému přesvědčení a k přitakání, že její dceři se nikdo nevyrovná. Návštěva příkyvuje, musí odsouhlasit, že je to pravda, protože ve skutečnosti nemá na vybranou než potvrdit Emilčino postavení. Mise Svobodové je tak splněna. Pak si můžou všichni za odměnu přidat dezert.

Při tom oslovení teď v Emilce samotné cosi cukne, jako by si z ní někdo uždíbnul. Jenom maličkatý ždíbíček jí uloupnul ze žaludku nebo z ramene nebo třeba za uchem. Nikdo to nepozná, jen to trochu štípne, ale nic dalšího se jí neděje.

„Je to naše princezna.“

„Já to vždycky říkám, že je to naše princezna.“
Ždíb, ždíb.

Třináctiletá Kamila se probudí do babího léta. Je okolo deváté, naprosté světlo. Ačkoli si nechává roztažené závěsy, už nějakou dobu má po ránu problém vyhrabat se z postele. Trávník je zpola zakrytý listím, všechno se zabalilo do hřejivých barev, ani obloha dnes nevypadá tak chladně jako obvykle a ona sleduje záhyb těžkého závěsu, jak padá dolů a láme se těsně nad parapetem. Vzpomene si na dnešní plán a to ji donutí s vypětím všech sil vstát z postele. S Emilkou vymyslely pro mámu Svobodovou perfektní dárek k narozeninám. Halenku z lehoučkého tyrkysového materiálu, který ji před nedávnem viděly zálibně převracet